

Sprawozdanie

z realizacji programu

Ministra Sportu i Turystyki

na lata 2015 – 2020, dotyczącego

zapobiegania korupcji w sporcie

„Nie bądź pionkiem w grze!”

za rok 2017

Ministerstwo Sportu i Turystyki

Departament Kontroli i Nadzoru

marzec, 2018 r.

I. Wprowadzenie

Korupcja w sporcie, a w szczególności manipulowanie zawodami sportowymi, to jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla współczesnego sportu. Zjawisko to plasuje się wśród dziesięciu czynników zagrażających uczciwości współzawodnictwa sportowego. Korupcja w sporcie jest też zjawiskiem etycznie i społecznie niepożądanym, narusza bowiem fundamentalne wartości propagowane poprzez sport, takie jak uczciwość, zasada fair play czy poszanowanie innych uczestników współzawodnictwa. Manipulowanie zawodami sportowymi to swoista forma oszustwa, które wypacza ideę nieprzewidywalności zawodów sportowych.

Szczególnie groźne dla uczciwości sportu wydaje się zjawisko manipulowania zawodami sportowymi, zwłaszcza na potrzeby udziału w zakładach wzajemnych.

Ustawianie zawodów sportowych przybiera współcześnie charakter bardzo dobrze zorganizowanego przestępczego procederu, gdzie często wpływ na wynik czy przebieg zawodów nie jest celem samym w sobie, a sposobem na osiągnięcie dochodu, czy wypranie „brudnych pieniędzy” dzięki zakładom bukmacherskim. Nierzadko procederem tym zajmują się zorganizowane grupy przestępcze.

Zagadnienie korupcji w sporcie, ze szczególnym uwzględnieniem ustawiania zawodów sportowych, było najważniejszym priorytetem polskiej Prezydencji w Radzie UE w II poł. 2011 r., zakończonej m.in. konkluzjami nt. ustawiania wyników zawodów sportowych, czyli pierwszym dokumentem na poziomie unijnym podejmującym tego rodzaju tematykę.

Biorąc pod uwagę, że ustawianie zawodów sportowych jest zjawiskiem transgranicznym wymagającym ścisłej międzynarodowej współpracy wszystkich właściwych podmiotów, przyjęta w 2014 roku Konwencja Rady Europy w sprawie manipulowania zawodami sportowymi jest niezwykle istotnym krokiem w zwalczaniu manipulowania sportem służącym ochronie uczciwości w sporcie i etyki sportowej.

Poza działaniami o charakterze operacyjno-rozpoznawczym i dochodzeniowo-śledczym, za które odpowiada przede wszystkim Policja i powołane do tego instytucje (Centralne Biuro Antykorupcyjne), kluczową rolę w zwalczaniu korupcji w sporcie odgrywają działania edukacyjne, a także współpraca i wymiana informacji pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi podmiotami, w tym organami ścigania, administracją publiczną, ruchem sportowym.

Właśnie w ramach takich działań edukacyjnych Ministerstwo Sportu i Turystyki rozpoczęło w 2013 r. realizację kilku inicjatyw szkoleniowych, które w 2015 r. doczekały się usystematyzowanej formy programu Ministra Sportu i Turystyki na lata 2015-2020 pt. „NIE BĄDŹ PIONKIEM W GRZE!”. Zakłada on organizację szkoleń i zajęć edukacyjnych adresowanych do różnych środowisk sportowych, w tym młodych zawodników, trenerów czy sędziów.

Co warto podkreślić, działania w zakresie zapobiegania korupcji w sporcie, w tym w szczególności projekty edukacyjne, zostały uwzględnione w tworzonych rządowych i resortowych dokumentach strategicznych, w tym ramach kierunku interwencji 2.2.3. *Zwalczanie korupcji w sporcie oraz ustawiania zawodów sportowych* Programu Rozwoju Sportu do roku 2020 oraz zadania 16 *Wzmocnienie przeciwdziałania korupcji w sporcie* Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014–2019.

II. Projekt realizowany w szkołach mistrzostwa sportowego

Projekt szkoleniowy „Zapobieganie korupcji w sporcie i ustawianiu zawodów sportowych w szkołach mistrzostwa sportowego” zakłada organizację i przeprowadzenie szkoleń antykorupcyjnych dla młodych sportowców w tego typu placówkach. Priorytetowo traktowane są szkoły działające w sportach, w których ryzyko korupcji jest największe.

Projekt jest realizowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki wspólnie z Komendą Główną Policji, przy wsparciu właściwych terytorialnie Komend Wojewódzkich Policji, polskich związków sportowych i dyrektorów poszczególnych szkół mistrzostwa sportowego.

1. Geneza działań w projekcie

1. W celu przygotowania realizacji projektu opracowano szczegółową koncepcję działań szkoleniowych oraz przeprowadzono pilotażowe szkolenie dla młodych zawodników Akademii Piłkarskiej „Legia” Warszawa w 2013 r.
2. Projekt został oficjalnie zainaugurowany 15 października 2013 r. w Warszawie podczas konferencji warsztatowej „Przeciwdziałanie korupcji w sporcie”.
3. W latach 2013 - 2016 przeprowadzono łącznie 22 sesje szkoleniowe w 18 szkołach mistrzostwa sportowego z udziałem ok. 888 młodych sportowców.

2. Założenia projektu szkoleniowego

Założenia projektu wypracowano wykorzystując doświadczenia dotychczasowych inicjatyw profilaktycznych realizowanych przez Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Komendę Główną Policji (w tym fazą pilotażową). Ponadto w zdeterminowaniu treści programowych i określenie grupy docelowej projektu pomogły m.in. uzgodnienia prowadzone podczas spotkań z przedstawicielami wybranych polskich związków sportowych, które uczestniczyły w działaniach inicjujących projekt szkoleniowy (Polski Związek Piłki Nożnej, Polski Związek Piłki Siatkowej, Związek Piłki Ręcznej w Polsce, Polski Związek Koszykówki, Polski Związek Rugby, Polski Związek Motorowy).

Mając na uwadze przewidywane efekty działań szkoleniowych, określono następujące cele projektu:

Cele główne projektu:

1. Podniesienie świadomości środowiska sportowego odnośnie korupcji w sporcie oraz manipulowania zawodami sportowymi.
2. Przeciwdziałanie zjawisku korupcji w sporcie i ustawianiu zawodów sportowych.

Cele szczegółowe:

- utrwalenie wśród młodych zawodników postawy asertywnego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego,
- zwrócenie uwagi ruchu sportowego na negatywny wpływ korupcji w sporcie oraz przypadków manipulowania zawodami sportowymi na wizerunek sportu,
- kontynuowanie efektywnej współpracy w zakresie przeciwdziałania korupcji w sporcie i manipulowaniu zawodami sportowymi między zainteresowanymi podmiotami,
- wzmocnienie dialogu administracji rządowej, organów ścigania i podmiotów środowiska piłkarskiego,
- realizacja poprzez projekt zadań i działań określonych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014 –2019,
- propagowanie pozytywnych wzorców i postaw antykorupcyjnych w środowisku sportowym,
- identyfikacja priorytetów dla działań edukacyjnych w zakresie korupcji w sporcie.

Zajęcia prowadzone są w kilku modułach szkoleniowych:

- a) ogólna charakterystyka zjawiska korupcji w sporcie, w tym manipulowania zawodami sportowymi,
- b) przepisy prawa karnego dotyczące korupcji w sporcie,
- c) sankcje dyscyplinarne danego związku sportowego w zakresie korupcji w sporcie,
- d) przykładowe afery korupcyjne z udziałem znanych sportowców,
- e) zbiór zasad właściwego reagowania w przypadkach zagrożenia korupcyjnego lub propozycji ustawiania zawodów sportowych.

3. Realizacja projektu szkoleniowego w 2017 r.

Kadra prowadząca zajęcia szkoleniowe

Szkolenia profilaktyczne były prowadzone bezpośrednio przez pracowników Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz właściwych Komend Wojewódzkich Policji. Nadmienić należy, że w celu zwiększenia skali projektu, korzystne jest dążenie do wyłonienia jego koordynatorów w poszczególnych szkołach mistrzostwa sportowego, którzy prowadziliby cykliczne zajęcia profilaktyczne we własnych szkołach.

Uczestnicy

Zajęcia szkoleniowe skierowano przede wszystkim do **młodych sportowców** w wieku **od 15 do 20 lat**, którzy uczęszczają do szkół mistrzostwa sportowego. Priorytetowo jako grupę docelową traktowano zawodników uprawiających sporty, które są szczególnie narażone na ryzyko korupcji, a przede wszystkim zjawisko manipulowania zawodami sportowymi.

Przebieg projektu

Cykl projektu przeprowadzono zgodnie z założeniami zarówno programu „Nie bądź pionkiem w grze!”, jak i Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014 – 2019.

Zajęcia szkoleniowe dla młodych sportowców w poszczególnych szkołach mistrzostwa sportowego prowadzili pracownicy Ministerstwa Sportu i Turystyki, którzy byli aktywnie wspierani przez specjalistów Wydziałów do Walki z Korupcją Komend Wojewódzkich Policji w Rzeszowie, Kielcach, Bydgoszczy, Katowicach i Gdańsku. Ponadto działania szkoleniowe prowadzone bezpośrednio z uczniami były również wspierane, w zakresie merytorycznym, przez wyznaczonych opiekunów, a przede wszystkim wymagały akceptacji dyrektorów placówek.

W toku projektu przeprowadzono 7 sesji szkoleniowych z udziałem ok. 315 młodych sportowców uczęszczających do sześciu szkół mistrzostwa sportowego.

Ponadto warto nadmienić, że projekt był również kontynuowany w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu, gdzie przeprowadzono zajęcia profilaktyczne z udziałem ok. 20 zawodników uprawiających piłkę nożną.

Zajęcia szkoleniowe zrealizowano w następujących ośrodkach i terminach:

Nr	Nazwa SMS	Sport	Termin szkolenia	Liczba uczestników
1.	Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Malborku, Pl. Narutowicza 14	Piłka siatkowa, piłka nożna	22.09.17 r.	35
2.	XX Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego Gimnazjum nr 54 Mistrzostwa Sportowego w Bydgoszczy, ul. Berlinga 13	Pływanie, piłka koszykowa, piłka ręczna, taekwondo olimpijskie	20.11.17 r.	50
3.	V Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Rzeszowie, ul. Hetmańska 38	Piłka siatkowa, piłka nożna, akrobatyka, piłka ręczna, lekkoatletyka	30.11.17 r.	70
4.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Ostrowcu Świętokrzyskim, ul. Żeromskiego 5	Pływanie, piłka siatkowa, piłka ręczna, piłka nożna, lekkoatletyka	12.12.17 r.	60
5.	Zespół Szkół Mistrzostwa Sportowego w Bytomiu, ul. Powstańców Śląskich 2	Hokej na lodzie, koszykówka, judo, lekkoatletyka, piłka nożna	13.12.17 r.	40
6.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Miłośników Ziemi Śląskiej, IX Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Chorzowie, ul. Harcerska 2	Piłka siatkowa, piłka nożna	14.12.17 r.	60
7.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu, ul. Kozielska 19.	Piłka nożna	19.12.17 r.	20
RAZEM				335

Program szkolenia

Szkolenia prowadzono według poniższego programu:

1. Ogólna charakterystyka korupcji w sporcie (m.in.: zdefiniowanie korupcji dotyczącej zawodów sportowych, w tym zjawiska manipulowania zawodami sportowymi, a zwłaszcza w związku z udziałem w zakładach wzajemnych).
2. Przykładowe afery korupcyjne w europejskim sporcie.
3. Konsekwencje zachowań korupcyjnych w sporcie:
  - a) sportowe,
  - b) dyscyplinarne,
  - c) karne, w tym przepisy dotyczące korupcji w sporcie, określone w art. 46 – 49 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie¹.
4. Prezentacja i omówienie zasad właściwego reagowania w sytuacji korupcyjnej.

Treści szkolenia

Materiały szkoleniowe przygotowano w oparciu o treści programowe projektu oraz dane udostępnione m.in. przez organizacje: Transparency International, SportAccord, Deutsche Fußball Liga GmbH oraz Institut de Relations Internationales et Stratégiques.

Podczas zajęć omawiano m.in. pojęcia dotyczące zjawiska manipulowania zawodami sportowymi, przypadki afer korupcyjnych, a także uregulowania karne i przepisy dyscyplinarne przewidujące odpowiedzialność za czyny sprzeczne z prawem oraz naruszające zasady rywalizacji sportowej.

Podnoszono również problematykę manipulowania zawodami sportowymi w związku z udziałem w zakładach wzajemnych dotyczących imprez sportowych oraz możliwego ryzyka uzależnienia od gier hazardowych.

Prezentowano zasady właściwego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego, które mogą wspierać młodych sportowców w utrwalaniu postaw zgodnych z zasadami współzawodnictwa sportowego.

Ponadto przedstawiano film szkoleniowy, udostępniony przez organizację SportAccord, opisujący rzeczywiste schematy postępowania oszustów, nakłaniających do nieuczciwych zachowań młodych sportowców, którzy rozpoczynają karierę sportową.

Ponadto na zlecenie MSiT wydrukowano broszurki informacyjne, zawierające zbiór zasad i dobrych praktyk, wspierających młodych sportowców w unikaniu sytuacji zagrożeń korupcyjnych. Broszurki dystrybuowano wśród uczestników szkoleń.

---

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1473 z późn. zm., dalej ustawa *o sporcie*.

Fot. Front ulotki

Fot. Tył ulotki

Fot. Wewnętrzna strona ulotki

Zajęcia szkoleniowe prowadzono w następujących modułach:

ogólna charakterystyka korupcji w sporcie

Uczestnicy zajęć zostali wprowadzeni w tematykę zajęć. Szkoleniowcy przedstawiali najważniejsze zagadnienia i definicje dotyczące problematyki korupcji w sporcie, w tym w szczególności omawiano przypadki manipulowania zawodami sportowymi w poszczególnych sportach. Ponadto zarysowano schemat postępowania oszustów, którzy wpływając na sportowców, chcą doprowadzić do niewłaściwej, nieuczciwej zmiany przebiegu lub wyniku zawodów, zwłaszcza na potrzeby zakładów wzajemnych.

przepisy prawa karnego dotyczące korupcji w sporcie

W trakcie modułu przedstawiciele Policji, korzystając z własnych doświadczeń, systematyzowali i poszerzali wiedzę uczestników szkolenia, omawiając szczegółowo obowiązujące przepisy prawne w zakresie korupcji w sporcie, określone w art. 46 – 49 ustawy *o sporcie*, a w szczególności przepisy dotyczące sprzedajności sportowej, przekupstwa sportowego, korupcji sportowej w związku z udziałem w zakładach wzajemnych, płatnej korupcji w sporcie oraz wyjaśniano klauzulę bezkarności.

uregulowania dyscyplinarne, określone w danym polskim związku sportowym, wobec sprawców czynów podlegających odpowiedzialności dyscyplinarnej

Prowadzący przedstawili sankcje dyscyplinarne grożące sprawcom czynów korupcyjnych. Ponadto wskazywano, że zachowania korupcyjne mogą mieć negatywny wpływ na dalszy przebieg kariery zawodnika (autorytet i wiarygodność sportowca).

zbiór zasad asertywnego zachowania w przypadkach zagrożenia korupcyjnego lub propozycji ustawiania zawodów sportowych

Szkoleniowcy zapoznawali uczestników z kodeksem postępowania zawierającym zasady właściwego reagowania w przypadku zagrożenia korupcyjnego i propozycji ustawiania zawodów sportowych. Zbiór zasad, opublikowany w formie ulotki profilaktycznej, był dystrybuowany wśród uczestników szkolenia.

Metody szkoleniowe

Zajęcia prowadzono w formie wykładowej, a wypowiedzi szkoleniowców podkreślały: multimedialna prezentacja oraz materiały filmowe, które wzbudzały szczególne zainteresowanie uczestników i jednocześnie były impulsem do dyskusji. Szkoleniowcy stosowali techniki zapewniające możliwą skuteczność szkolenia oraz pozwalające realizować zakładane cele.

Efekty szkolenia

Uczestnikom szkoleń przekazano podstawową wiedzę dotyczącą:

- zjawiska korupcji w sporcie i przypadków manipulowania zawodami sportowymi, zwłaszcza w powiązaniu z udziałem w zakładach wzajemnych,
- odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej za działania korupcyjne,
- przykładowych zachowań korupcyjnych oraz przypadków manipulowania zawodami sportowymi w poszczególnych sportach,
- praktycznych umiejętności właściwego reagowania w sytuacji korupcyjnej oraz w przypadkach stanowiących naruszenie uczciwości i reguł współzawodnictwa sportowego.

Na podstawie analizy przebiegu zajęć szkoleniowych, rozmów ewaluacyjnych z uczestnikami oraz analizy ankiet ewaluacyjnych można stwierdzić, że w trakcie realizacji projektu „Zapobieganie korupcji w sporcie i ustawianiu zawodów sportowych w szkołach mistrzostwa sportowego” zrealizowano zakładane cele.

4. Ewaluacja szkolenia

W celu weryfikacji treści programowych oraz części organizacyjnej zajęć przeprowadzano ewaluację szkoleń. Ewaluację prowadzono m.in. poprzez rozmowy z uczestnikami w trakcie szkoleń oraz przy pomocy anonimowych ankiet ewaluacyjnych zawierających ocenę punktową strony organizacyjnej i merytorycznej szkolenia, a także pytania otwarte.

Formularze ankietowe wypełniło łącznie 225 zawodniczek i zawodników uczestniczących w szkoleniach.

Należy stwierdzić, że łącznie 23 (10,3%) ankietowanych uczestników potwierdziło osobisty kontakt z korupcją w sporcie, co wskazuje na potrzebę kontynuacji profilaktycznych działań szkoleniowych skierowanych do młodych sportowców.

Ponadto odnotowano, że 101 sportowców (45 %) brało udział w zakładach wzajemnych w obszarze sportu.

Ankietowani uczestnicy (70%) dobrze ocenili prowadzone zajęcia szkoleniowe. Szkoleniowcy jasno prezentowali treści szkolenia, byli komunikatywni i starali się nawiązywać dobre relacje z uczestnikami. Większość ankietowanych (73%) potwierdziła przydatność przekazywanych informacji oraz pozyskanie wiedzy, która umożliwi właściwe reagowanie w sytuacji korupcyjnej (79%).

Ponadto odnotowano uwagi dotyczące m.in. organizacji i sposobu prowadzenia szkolenia, które głównie odnosiły się do oczekiwań większej liczby materiałów multimedialnych i filmów szkoleniowych, modyfikacji grafiki prezentacji szkoleniowej oraz czasu trwania zajęć szkoleniowych.

Poniżej zamieszczono zbiorcze zestawienia odpowiedzi na pytania ankietowe

1. Jak oceniasz szkolenie?

Proszę wpisać znak „X” w wybraną kratkę (zastosowano skalę od 1–ocena najniższa do 5–ocena najwyższa)

	1	2	3	4	5
Treść zajęć:	7	14	53	81	70
Przydatność informacji:	6	10	46	73	90
Sposób prowadzenia:	11	21	58	69	66
Ocena ogólna zajęć:	5	7	57	86	70

2. Pomóż nam poprawić jakość szkolenia, przekazując swoje uwagi!

Proszę wpisać znak „X” w wybraną kratkę:

	TAK	NIE	TRUDNO POWIEDZIEĆ
Jak uważasz, czy spotkałeś się już osobiście z przypadkami korupcji w sporcie?	23 (10,3%)	162	40
Czy kiedykolwiek brałeś udział w zakładach wzajemnych dotyczących zawodów sportowych?	101 (45%)	118	6
Czy działania takie, jak to szkolenie, są w Twojej opinii przydatne?	163 (73%)	27	35
Czy po szkoleniu będziesz wiedział jak się zachować w sytuacji korupcyjnej?	178 (79%)	11	36

5. Wnioski i rekomendacje dotyczące dalszych działań antykorupcyjnych

- 1) Zasadne jest kontynuowanie szkoleń antykorupcyjnych obejmujących różne sporty, a przede wszystkim najbardziej zagrożone korupcją oraz zjawiskiem manipulowania zawodami sportowymi.
- 2) Wskazaniem kontynuacji projektu szkoleniowego jest również niemały odsetek ankietowanych uczestników, którzy potwierdzili osobisty kontakt z przypadkami korupcji w sporcie.
- 3) Niezbędne jest utrzymanie efektywnej współpracy z Komendą Główną Policji i podmiotami ruchu sportowego w obszarze antykorupcyjnych przedsięwzięć edukacyjnych, profilaktycznych i informacyjnych.
- 4) W celu rozszerzenia skali antykorupcyjnego projektu szkoleniowego, wskazane jest merytoryczne wsparcie szkół mistrzostwa sportowego, podejmujących działania mające na celu kontynuację zajęć profilaktycznych w zakresie wymienionego projektu.
- 5) Wskazane jest rozważenie możliwości wyznaczenia osoby, koordynującej działania antykorupcyjne w poszczególnych polskich związkach sportowych.
- 6) Działania w obszarze zapobiegania korupcji w sporcie, a w szczególności manipulowania zawodami sportowymi wpisują się w zadania Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018–2020.

III. Projekt realizowany w klubach piłkarskich pn. „Przeciwdziałanie korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich”

Projekt zakłada organizację szkoleń antykorupcyjnych w klubach piłkarskich najwyższych klas rozgrywkowych (o scentralizowanym systemie rozgrywek). Początkowo projekt opierał się na szkoleniach prowadzonych bezpośrednio przez pracowników Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Komendy Głównej Policji, by ostatecznie przyjąć obecną formę, w której dotychczasowi realizatorzy odpowiadają za przygotowanie i przeprowadzenie warsztatów szkoleniowych dla koordynatorów projektu rekrutujących się z Komend Wojewódzkich Policji, wojewódzkich związków piłki nożnej, klubów piłkarskich najwyższych klas rozgrywkowych. Warsztaty mają służyć przygotowaniu koordynatorów pod względem merytorycznym oraz organizacyjnym do prowadzenia szkoleń w klubach piłkarskich na swoim terenie. Szkolenia te mają być prowadzone przez zespół koordynatorów, złożony z przedstawicieli klubu oraz właściwej terytorialnie Komendy Wojewódzkiej Policji. Adresatami szkoleń są młodzi zawodnicy ww. klubów.

Dedykowanie odrębnego projektu szkoleniowego jednemu konkretnemu sportowi, jakim jest piłka nożna, wynika z faktu, iż od lat boryka się on z przypadkami korupcji i zjawiskiem ustawiania zawodów. Jest to także sport o dużej popularności, którym w sposób szczególny interesują się operatorzy zakładów wzajemnych.

Jednym z założeń jest również zwrócenie szczególnej uwagi w toku projektu szkoleniowego na kwestię udziału środowiska piłkarskiego, a przede wszystkim zawodników, w zakładach wzajemnych i związanymi z tym ograniczeniami prawnymi, szczególnie wynikającymi z przepisów wewnętrznych PZPN, z uwzględnieniem możliwego ryzyka uzależnień od gier hazardowych.

Obecnie projekt jest realizowany na podstawie odrębnego porozumienia, którego stronami są partnerzy projektu, a więc Ministerstwo Sportu i Turystyki, Komenda Główna Policji, Polski Związek Piłki Nożnej oraz Ekstraklasa SA.

1. Geneza działań w projekcie

1. Założenia projektu „Przeciwdziałanie korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich” opracowano wykorzystując w szczególności doświadczenia projektu szkoleniowego „Przeciwdziałanie korupcji w klubach Ekstraklasy”, realizowanego w 2014 r.
2. Na potrzeby realizowanego pilotażowo w 2014 r. projektu „Przeciwdziałanie korupcji w klubach Ekstraklasy” zawarto 15 kwietnia 2014 r. porozumienie o współpracy w zakresie działań szkoleniowych w obszarze przeciwdziałania korupcji w sporcie i ustawianiu zawodów sportowych, które przewidywało przeprowadzenie do dnia 31 maja 2014 r. szkoleń antykorupcyjnych we wszystkich 16 klubach Ekstraklasy.
3. W ramach projektu realizowanego w klubach Ekstraklasy w 2014 r. przeprowadzono łącznie 16 sesji szkoleniowych w poszczególnych klubach tej klasy rozgrywkowej, którymi łącznie objęto 661 zawodników w wieku 15-18 lat .
4. W 2015 roku zdecydowano o konieczności rozszerzenia zasięgu projektu również na kluby niższych klas rozgrywkowych i zmianie formuły szkoleniowej, zgodnie z którą prowadzeniem zajęć szkoleniowych mieliby się zająć klubowi koordynatorzy projektu, aktywnie wspierani przez wyznaczonych koordynatorów właściwej miejscowo Komendy Wojewódzkiej Policji.
5. W rezultacie, począwszy od 2015 r. projekt zakłada współpracę z koordynatorami projektu wyznaczonymi w klubach najwyższych klas rozgrywkowych (Ekstraklasy, I ligi, a od 2016 r. również II ligi) oraz w Komendach Wojewódzkich Policji, a także pomocniczo w wojewódzkich związkach piłki nożnej.
6. Projekt jest wdrażany zgodnie z postanowieniami porozumienia z 19 lutego 2015 r. o współpracy w zakresie działań szkoleniowych w obszarze przeciwdziałania korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich, zawartego między Ministrem Sportu i Turystyki, Komendantem Głównym Policji, Zarządem Polskiego Związku Piłki Nożnej, Zarządem Ligi Zawodowej Piłki Nożnej Ekstraklasa SA.
7. W trakcie realizacji projektu w 2015 roku przeprowadzono szkolenia antykorupcyjne w 15 klubach Ekstraklasy oraz 16 klubach pierwszoligowych z udziałem ok. 1475 młodych piłkarzy. Natomiast w 2016 roku szkolenia profilaktyczne zostały przeprowadzone w 15 klubach Ekstraklasy oraz 26 klubach pierwszoligowych i 12 drugoligowych, w których uczestniczyło łącznie 2430 młodych piłkarzy.

2. Założenia projektu szkoleniowego

Założenia projektu szkoleniowego przygotowano wykorzystując doświadczenia podobnych inicjatyw profilaktycznych, a w szczególności projektu szkoleniowego „Przeciwdziałanie korupcji w klubach Ekstraklasy” oraz materiały udostępnione przez Transparency International, SportAccord, a także projekty szkoleniowe prowadzone przez Bundesligę i francuski Institute for International and Strategic Affairs – IRIS.

W związku z tym określono następujące cele projektu:

Cele główne projektu:

1. Podniesienie świadomości środowiska sportowego odnośnie korupcji w sporcie oraz manipulowania zawodami sportowymi.
2. Przeciwdziałanie zjawisku korupcji w sporcie i ustawianiu zawodów sportowych.

Cele szczegółowe:

- utrwalenie wśród młodych zawodników postawy asertywnego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego,
- zwrócenie uwagi ruchu sportowego na negatywny wpływ korupcji w sporcie oraz przypadków manipulowania zawodami sportowymi na wizerunek sportu,
- kontynuowanie efektywnej współpracy w zakresie przeciwdziałania korupcji w sporcie i manipulowaniu zawodami sportowymi między zainteresowanymi podmiotami,
- wzmocnienie dialogu administracji rządowej, organów ścigania i podmiotów środowiska piłkarskiego,
- realizacja poprzez projekt zadań i działań określonych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014 –2019,
- propagowanie pozytywnych wzorców i postaw antykorupcyjnych w środowisku sportowym,
- identyfikacja priorytetów dla działań edukacyjnych w zakresie korupcji w sporcie.

3. Realizacja projektu szkoleniowego

Projekt przeprowadzono zgodnie z postanowieniami porozumienia z 19 lutego 2015 r. o współpracy w zakresie działań szkoleniowych w obszarze przeciwdziałania korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich zawartego na potrzeby projektu między Ministrem Sportu i Turystyki, Komendantem Głównym Policji, Zarządem Polskiego Związku Piłki Nożnej, Zarządem Ligi Zawodowej Piłki Nożnej Ekstraklasa SA.

Porozumienie zakłada realizację przedsięwzięcia do 2018 r., z możliwością jego dalszej kontynuacji i określa główne zadania poszczególnych partnerów projektu, a w tym:

- 1) Ze strony **Ministerstwa Sportu i Turystyki** przygotowanie i przeprowadzenie antykorupcyjnych szkoleń centralnych skierowanych do wyznaczonych koordynatorów projektu, koordynację opracowania materiałów programowych oraz szkoleniowych dla cyklu szkoleń antykorupcyjnych oraz nadzór nad realizacją projektu szkoleniowego m.in. poprzez koordynację działań logistycznych, a w tym monitorowanie realizacji wybranych szkoleń antykorupcyjnych w klubach piłkarskich, a po ich zakończeniu dokonanie analizy i oceny efektywności przekazywanych treści szkoleniowych.
- 2) Ze strony **Komendy Głównej Policji** współpracę w opracowaniu materiałów programowych i szkoleniowych dla cyklu szkoleń antykorupcyjnych, wyznaczenie w komendach wojewódzkich Policji koordynatorów projektu oraz zaangażowanie merytoryczne pracowników Policji w przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń

centralnych, a także współpracę w organizacji szkoleń antykorupcyjnych w klubach piłkarskich.

- 3) Ze strony **Polskiego Związku Piłki Nożnej** zagwarantowanie efektywnej współpracy w opracowaniu materiałów programowych i szkoleniowych dla antykorupcyjnych szkoleń w klubach piłkarskich, współpracę przy realizacji projektu szkoleniowego poprzez m.in. wyznaczenie koordynatorów projektu we wszystkich wojewódzkich związkach piłki nożnej oraz we wszystkich klubach pierwszoligowych, jak również zapewnienie skutecznej organizacji oraz monitoringu realizacji szkoleń antykorupcyjnych we wszystkich klubach I ligi i zagwarantowanie efektywnej współpracy z przedstawicielami klubów uczestniczących w szkoleniach antykorupcyjnych.
- 4) Ze strony spółki **Ekstraklasa SA** zagwarantowanie efektywnej współpracy w opracowaniu materiałów programowych i szkoleniowych dla antykorupcyjnych szkoleń w klubach piłkarskich, współpracę przy realizacji projektu szkoleniowego poprzez m.in. wyznaczenie koordynatorów projektu we wszystkich szesnastu klubach Ekstraklasy, zapewnienie skutecznej organizacji oraz monitoringu realizacji szkoleń antykorupcyjnych we wszystkich klubach Ekstraklasy i zagwarantowanie współpracy z przedstawicielami klubów uczestniczących w szkoleniach antykorupcyjnych.

Ponadto wszyscy partnerzy projektu zobowiązali się do wzajemnej współpracy, wymiany informacji i dobrych praktyk podczas realizacji projektu oraz do promowania przedsięwzięcia, m.in. poprzez zamieszczanie odpowiednich informacji na swoich stronach internetowych.

Biorąc pod uwagę fakt, że liczba klubów piłkarskich objętych tegorocznym projektem szkoleniowym jest znaczna, niezbędne było zastosowanie nowej formuły jego realizacji i wyznaczenie koordynatorów projektu w klubach Ekstraklasy, klubach pierwszoligowych oraz Komendach Wojewódzkich Policji i wojewódzkich związkach piłki nożnej. W związku z tym każdego roku wyznaczani są koordynatorzy projektu, którzy pełnią rolę „liderów” szkoleniowych, prowadząc zajęcia szkoleniowe dla młodych zawodników w wieku od 15 do 18 lat w klubach piłkarskich na własnym terenie.

Ponadto Ministerstwo Sportu i Turystyki, wspólnie z Komendą Główną Policji, przeprowadziło szkolenia centralne z udziałem 72 spośród wyznaczonych koordynatorów, które miały na celu przygotowanie uczestników pod kątem merytorycznym i dydaktycznym do samodzielnego prowadzenia zajęć antykorupcyjnych we własnych klubach piłkarskich.

W trakcie szkoleń centralnych zwracano również uwagę na kwestię udziału środowiska piłkarskiego, a przede wszystkim młodych piłkarzy, w zakładach wzajemnych i związanymi z tym ograniczeniami prawnymi, szczególnie wynikającymi z przepisów dyscyplinarnych PZPN, z uwzględnieniem możliwego ryzyka uzależnienia od gier hazardowych.

Ponadto koordynatorzy zostali wyposażeni w przygotowane na ten cel materiały szkoleniowe przeznaczone do dystrybucji w klubach, w tym ok. 5 tys. broszurek informacyjnych, które zostały przygotowane przez MSiT i zawierały m.in. katalog zasad właściwego reagowania w przypadku zagrożenia korupcyjnego.

Fot. Warszawa, COS „Torwar”, szkolenie centralne 27 - 28 lutego 2017 r.

Jak wynika z przekazanych sprawozdań ze szkoleń (potwierdzających realizację zajęć profilaktycznych dla młodych piłkarzy), klubowi koordynatorzy przeprowadzili szkolenia antykorupcyjne w 14 klubach Ekstraklasy oraz 9 klubach pierwszoligowych i 9 drugoligowych z udziałem około 1801 młodych piłkarzy. Dodatkowo w warsztatach uczestniczyli opiekunowie i trenerzy szkolenia młodzieży, a w niektórych przypadkach również zawodnicy zespołu seniorskiego prowadzonego przez dany klub.

W poszczególnych klubach piłkarskich zajęcia profilaktyczne prowadzili klubowi koordynatorzy realizacji projektu, aktywnie wspierani przez koordynatorów wyznaczonych w Komendach Wojewódzkich Policji, a pomocniczo także w wojewódzkich związkach piłki nożnej.

Analizując wyniki sprawozdań z przeprowadzonych szkoleń, można stwierdzić, że zajęcia w klubach piłkarskich były prawidłowo zorganizowane i przeprowadzone z należytą starannością. Zajęcia były prowadzone w formach wykładowej i często warsztatowej. Wypowiedzi szkoleniowców ilustrowały przygotowane przez MSiT prezentacja multimedialna, materiały filmowe oraz broszurki profilaktyczne.

Szkoleniowcy dzięki warsztatom centralnym dysponowali niezbędną wiedzą merytoryczną i dydaktyczną, przez co skutecznie nawiązywali kontakt z uczestnikami oraz inspirowali ich do aktywnego udziału w zajęciach.

Należy dodać, że szczególne zainteresowanie uczestników wzbudzały prezentowane materiały filmowe.

W 2017 r. szkolenia odbyły się w następujących klubach piłkarskich i terminach:

klub	Data szkolenia	Liczba uczestników	Liczba ankietowanych
Ekstraklasa – 831 uczestników			
Jagiellonia Białystok	2.03.17 r. 3.03.17 r.	79	79
KGHM Zagłębie Lubin	7.03.17 r.	58	50
Śląsk Wrocław	9.03.17 r.	37	37
Wisła Kraków	9.03.17 r.	40	38
Korona Kielce	9-14.03.17 r.	155	143
Piast Gliwice	10.03.17 r.	68	54
Górnik Łęczna	13.03.17 r.	47	44
Lech Poznań	13.03.17 r.	26	26
Termalica Bruk-Bet Nieciecza	15.03.17 r.	30	30
Górnik Zabrze	15.03.17 r. 13.04.17 r.	62	59
Arka Gdynia SSA	30.03.17 r.	70	70
Pogoń Szczecin	3.04.17 r.	32	32
Lechia Gdańsk	4.04.17 r.	49	41
Wisła Płock SA	24-26.04.17 r.	78	57
Razem		831	760

klub	Data szkolenia	Liczba uczestników	Liczba ankietowanych
I liga – 538 uczestników			
ROW 1964 Rybnik	28.03.17 r.	130	130
Sandecja Nowy Sącz	29.03.17 r.	20	20
MKP Pogoń Siedlce	3.04.17 r.	50	50
Miedź Legnica	3.04.17 r.	60	60
GKS Gieksa Katowice SA	5.04.17 r.	78	37
Tyski Sport SA	6.04.17 r.	40	33
Stomil Olsztyn SA	6.04.17 r. 12.04.17 r.	64	50
Olimpia Grudziądz	10.04.17 r.	16	16
Podbeskidzie B-B	10.04.17 r.	80	80
Razem		538	476

klub	Data szkolenia	Liczba uczestników	Liczba ankietowanych
II liga – 424 uczestników			
Puszcza Niepołomice	13.03.17 r.	36	36
Polonia Warszawa	21.03.17 r.	49	49
Odra Opole	27.03.17 r.	41	41
Kotwica Kołobrzeg	30.03.17 r.	29	29
Olimpia Elbląg	3.04.17 r.	30	30
KS Rozwój Katowice	4.04.17 r.	64	64
Błękitni Stargard	4.04.17 r.	51	48
GKS Bełchatów SA	18.04.17 r.	54	35
KS Legionovia KZB Legionowo	1.06.17 r.	70	70
Razem		424	402

Treści i materiały szkoleniowe

Materiały szkoleniowe prezentowane podczas zajęć opracowano w MSiT z wykorzystaniem danych udostępnionych przez organizacje: Transparency International, SportAccord, Deutsche Fußball Liga GmbH oraz Institut de Relations Internationales et Stratégiques (IRIS).

Program zajęć szkoleniowych uwzględniał prezentację zasad i dobrych praktyk, które mogą ułatwić młodym piłkarzom unikanie zagrożeń korupcyjnych w dalszej karierze sportowej oraz umożliwią kształtowanie właściwej postawy w podobnej sytuacji.

Należy podkreślić, że treści programowe dostosowano do wieku uczestników. Służyły one promocji zachowań zgodnych z zasadami uczciwości rywalizacji sportowej. Jednocześnie miały na celu podnoszenie świadomości młodych sportowców odnośnie negatywnego wpływu zachowań korupcyjnych oraz przypadków ustawiania meczów piłkarskich na wizerunek sportu.

Wspomniany zbiór zasad został opublikowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki w postaci ulotki profilaktycznej, dystrybuowanej wśród uczestników szkoleń. Zawiera ona przykłady asertywnego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego i propozycji ustawiania meczów piłkarskich. Ulotka zachęca również do zgłaszania właściwym organom Policji zaobserwowanych przez młodych zawodników zdarzeń, które mogą mieć charakter korupcyjny.

Projekt edukacyjny w zakresie przeciwdziałania korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich prowadzony wspólnie przez:

Byłeś świadkiem korupcji sportowej? Zgłoś to!

**Przyłącz się do nas!
Bądź przeciwko korupcji w sporcie!**

Pamiętaj o zasadach!

1. Nie używaj siłowni, siłowni czy CI obronczy!
2. Nie udaj się, informuj, ostrzegaj! Twój sport!
3. Nie udaj się, informuj, ostrzegaj! Twój sport!
4. Nie przyjmuj żadnych niewłaściwych korzyści w związku z Twoją działalnością sportową!
5. Jeśli otrzymasz propozycję korzyści lub świadczenia gospodarczego z zaangażowaniem w sport – powiadom „J&E”!

Pamiętaj, jeśli masz jakieś wątpliwości dotyczące korupcji w sporcie, udaj się do urzędników sportowych lub zarządców sportowych, powiadom o problemie, rozpisz, udaj się do sądu, zgłoś sprawę! Łącząc siły, buduj sukcesy! Nie daj się zwieść! Nie daj się zwieść!

Projekt edukacyjny w zakresie przeciwdziałania korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich

przeznaczony wspólnie przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, Komendę Główną Policji, Polski Związek Piłki Nożnej oraz spółkę Ekstraklasa SA.

Fot. front ulotki

Korupcja w sporcie – czym jest?

Korupcja w sporcie, a w szczególności manipulowanie zawodami sportowymi, to zjawisko, które jest coraz częściej obserwowane w sporcie. Wskazuje na to liczne przypadki manipulacji wynikające z interesów ekonomicznych. Manipulacje te dotyczą przede wszystkim wyników zawodów, a także sposobów ich organizacji. Manipulacje te dotyczą przede wszystkim wyników zawodów, a także sposobów ich organizacji.

Program „Nie bądź pionkiem w grze!”

Od 2012 r. Ministerstwo Sportu i Turystyki wspólnie z klubami piłkarskimi w zakresie zapobiegania korupcji w sporcie. Program ten ma na celu przede wszystkim zapobieganie korupcji w sporcie, a także edukację zawodników i trenerów. Program ten ma na celu przede wszystkim zapobieganie korupcji w sporcie, a także edukację zawodników i trenerów.

Jak uniknąć korupcji? Jak się zachować?

1) Nie używaj siłowni, siłowni czy CI obronczy!
W przypadku otrzymania jakiegokolwiek rodzaju korzyści lub świadczenia z zaangażowaniem w sport – powiadom „J&E”!

2) Nie udaj się, informuj, ostrzegaj! Twój sport!
Jeśli otrzymasz propozycję korzyści lub świadczenia gospodarczego z zaangażowaniem w sport – powiadom „J&E”!

3) Nie przyjmuj żadnych niewłaściwych korzyści w związku z Twoją działalnością sportową!
Jeśli otrzymasz propozycję korzyści lub świadczenia gospodarczego z zaangażowaniem w sport – powiadom „J&E”!

O czym powinniśmy pamiętać?

1. Nie udaj się, informuj, ostrzegaj! Twój sport!

2. Nie udaj się, informuj, ostrzegaj! Twój sport!

3. Nie udaj się, informuj, ostrzegaj! Twój sport!

Fot. wewnętrzna część ulotki

Zajęcia prowadzono zgodnie z następującym programem:

- 1) Ogólna charakterystyka zjawiska korupcji w sporcie, w tym manipulowania zawodami piłkarskimi;
- 2) Zjawisko korupcji w sporcie w ujęciu historycznym - przykłady afer korupcyjnych w piłce nożnej;
- 3) Przepisy karne dotyczące korupcji w sporcie;
- 4) Przepisy dyscyplinarne dotyczące korupcji w sporcie;
- 5) Kodeks postępowania w przypadku zagrożenia korupcyjnych.

Efekty szkolenia:

Uczestnikom szkoleń przekazywano podstawową wiedzę w zakresie:

- charakterystyki zjawiska korupcji w sporcie, w tym manipulowania zawodami sportowymi,
- odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej za działania korupcyjne,
- praktycznych umiejętności asertywnego reagowania w sytuacji korupcyjnej i popozycji ustawiania meczów piłkarskich.

4. Ewaluacja szkoleń

W celu weryfikacji rezultatów szkolenia oraz oceny skuteczności i wartości projektu szkoleniowego przeprowadzono ewaluację zajęć szkoleniowych. Wykorzystano do tego celu formularz ankiety ewaluacyjnej, opracowany wspólnie z partnerami projektu, który pozwolił w sposób anonimowy zebrać informacje umożliwiające ocenę organizacji zajęć i przekazywanych w ich trakcie treści.

Ankiety wypełniło 1638 osób uczestniczących w szkoleniach. Warto wskazać, że 179 (10,9%) ankietowanych potwierdziło osobisty kontakt z korupcją w sporcie, co wskazuje na potrzebę kontynuacji profilaktycznych działań szkoleniowych skierowanych do młodych piłkarzy. Większość uczestników szkoleń wyraziło pozytywną opinię na temat prowadzących zajęcia oraz wskazało na znaczną przydatność treści przekazywanych w trakcie zajęć szkoleniowych, a zwłaszcza przykładów właściwych zachowań w sytuacjach korupcyjnych.

Ponadto warto zwrócić uwagę na następujące wnioski z ankiet ewaluacyjnych:

- a) 665 młodych sportowców (40%) wskazało, że brali udział w zakładach wzajemnych, w tym 616 osób w zakładach wzajemnych dotyczących piłki nożnej,
- b) 83% ankietowanych uczestników szkoleń potwierdziło umiejętność właściwego reagowania w sytuacji korupcyjnej,
- c) 88% uczestników przyznało najwyższe oceny zajęć szkoleniowych,
- d) 83% ankietowanych sportowców potwierdziło znaczną przydatność przekazywanych informacji,
- e) 85% uczestników wysoko oceniło sposób prowadzenia zajęć.
- f) 83% uczestników szkoleń potwierdziło, że po przeprowadzonym szkoleniu będą wiedzieć jak się zachować w sytuacji korupcyjnej.

Główne uwagi uczestników zajęć dotyczące ich przebiegu:

- a) przekazywana wiedza bardzo przydatna, dobra formuła zajęć, szczegółowe informacje dotyczące przeciwdziałania korupcji,
- b) oczekiwana większa liczba multimedialnych prezentacji, filmów szkoleniowych, spotkań z zawodnikami opowiadającymi o problemie manipulowania sportem,
- c) korzystne spotkania ze znanymi osobami ze świata sportu,

- d) oczekiwana większa liczba przykładów ujawnionych przypadków wykrycia korupcji w sporcie.

Najczęściej wskazywane przez ankietowanych propozycje przeciwdziałania korupcji w sporcie i zjawisku ustawiania meczów piłkarskich:

- a) stosowanie wyższych i bardziej dotkliwych kar w prawie powszechnym i związkowym, w tym dożywotnich dyskwalifikacji i zakaz działania w obszarze sportu,
- b) likwidacja zakładów bukmacherskich,
- c) wskazane szkolenia na temat korupcji i ustawiania zawodów sportowych oraz przedsięwzięć o podobnej tematyce,
- d) działania informacyjne, edukacyjne, szkolenia, prezentacje, wymiana informacji między zawodnikami, cykliczne kampanie,
- e) bardziej surowe kary, wykluczenie ze sportu osób powiązanych z korupcją, dożywotnia dyskwalifikacja,
- f) zajęcia antykorupcyjne bezpośrednio w klubach, zwiększenie nadzoru nad rozgrywkami, klubami, zawodnikami, trenerami,
- g) wprowadzić większą przejrzystość, transparentność finansowania klubów i zawodników.

Poniżej zamieszczono zbiorcze zestawienia odpowiedzi na pytania ankietowe:

1. Oceń, zaznaczając wybraną kratkę (zastosowano skalę od 1–ocena najslabsza do 5–ocena najwyższa)

	1	2	3	4	5
Treść zajęć:	4	18	182	523	852
Przydatność informacji:	6	27	177	520	836
Sposób prowadzenia:	9	31	170	520	867
Ocena ogólna zajęć:	2	12	119	595	840

2. Uczestnicy zaznaczający wybrane odpowiedzi

	TAK	NIE	TRUDNO POWIEDZIEĆ
Jak uważasz, czy spotkałeś się już osobiście z przypadkami korupcji w sporcie?	179 (10,9%)	1247	205
Czy kiedykolwiek brałeś udział w zakładach wzajemnych?	665	907	56
Jeśli tak, czy dotyczyły one piłki nożnej?	616	521	54
Czy działania takie, jak to szkolenie, są w Twojej opinii przydatne w zwalczaniu korupcji w sporcie?	1213 (74%)	212	220
Czy po szkoleniu będziesz wiedział jak się zachować w sytuacji korupcyjnej?	1358 (82,9%)	143	131

V. Wnioski dotyczące dalszych działań:

1. Wskazane jest wdrażanie projektu szkoleniowego w klubach piłkarskich niższych klas rozgrywkowych z uwagi na niemały odsetek ankietowanych uczestników, którzy potwierdzili osobisty kontakt z przypadkami korupcji w sporcie.
2. Wskazaniem do kontynuacji powyższego projektu szkoleniowego jest także odsetek młodych piłkarzy, którzy potwierdzili udział w zakładach bukmacherskich dotyczących sportu.
3. Czynnikiem determinującym kontynuację projektu szkoleniowego jest możliwość podnoszenia świadomości młodych sportowców odnośnie zjawiska manipulowania zawodami piłkarskimi, konsekwencji karnych i dyscyplinarnych oraz negatywnego wpływu zjawiska na wizerunek sportu.
4. Przydatne jest dążenie do zaangażowania znanych piłkarzy, firmujących ideę projektu szkoleniowego.
5. Wydaje się korzystna możliwość wdrożenia innowacyjnych rozwiązań szkoleniowych np. w postaci e-learningu.
6. Wskazane dążenie do podjęcia działań w zakresie wypracowania mechanizmu poufnego zgłaszania przypadków manipulowania zawodami sportowymi, a nawet ich sygnalizowania („whistleblowing”).
7. Należy dążyć do tworzenia przez partnerów projektu zakładek internetowych, które będą zawierały aktualne informacje dotyczące projektu szkoleniowego „Przeciwdziałanie korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich”.
8. Działania podejmowane w ramach projektu powinny wpisywać się w zadania określone w Rządowym Programie Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018 – 2020.

IV. Organizacja międzynarodowej konferencji „Przeciwdziałanie manipulowaniu zawodami sportowymi”.

Założenia programu „Nie bądź pionkiem w grze!” przewidują przygotowanie i przeprowadzenie międzynarodowej konferencji naukowej skierowanej do ruchu sportowego w zakresie problematyki korupcji w sporcie i manipulowania zawodami sportowymi.

Wymienioną konferencję zorganizowano we współpracy z Radą Europy, której przedstawiciele intensywnie wspierali MSiT w efektywnym przeprowadzeniu przedsięwzięcia. Ponadto podczas spotkania zaprezentowano stanowisko Rady Europy, mające na celu promowanie postanowień Konwencji Macolin w sprawie manipulowania zawodami sportowymi.

Konferencja odbyła się 17 listopada 2017 r. na stadionie PGE Narodowy w Warszawie. Celem spotkania było podnoszenie świadomości środowiska sportowego na temat zjawiska korupcji w sporcie, a przede wszystkim manipulowania zawodami sportowymi, zwłaszcza w związku z udziałem w zakładach wzajemnych.

Wśród prelegentów znaleźli się specjaliści w dziedzinie działań z obszaru zapobiegania i zwalczania korupcji w sporcie, w tym eksperci Rady Europy, przedstawiciele środowiska naukowego, organów ścigania, przedstawiciele podmiotów sportowych oraz europejscy eksperci ds. zwalczania manipulowania zawodami sportowymi.

Konferencja była skierowana do przedstawicieli polskich związków sportowych, a uczestniczyło w niej prawie 100 osób, w tym m.in. członkowie zarządów 35 polskich związków sportowych. Spotkanie kierowano przede wszystkim do podmiotów działających w obszarze zapobiegania korupcji w sporcie, zwłaszcza administracji publicznej, organów ścigania, ruchu sportowego oraz operatorów zakładów wzajemnych.

Podczas konferencji omówiono następujące zagadnienia:

1. Konwencja Macolin w sprawie manipulowania zawodami sportowymi – konieczność środków prawnych.
2. Manipulowanie zawodami sportowymi, jako obszar działania zorganizowanej przestępczości.
3. Podstawy prawne urządzania zakładów wzajemnych w Polsce.
4. Walka z ustawianiem zawodów sportowych – europejskie rozwiązania:
  - a) Platforma Krajowa: wytyczne realizacji,
  - b) Platforma Krajowa w Finlandii – podstawowe elementy funkcjonowania platform krajowych.
5. Przypadki manipulowania zawodami sportowymi w Polsce.
6. Antykorupcyjne działania edukacyjne w ramach programu „Nie bądź pionkiem w grze!”.
7. Wybrane przykłady postępowań dyscyplinarnych w PZPN dotyczące manipulowania meczami piłkarskimi oraz niedozwolonych zakładów bukmacherskich.
8. Przedstawienie koncepcji projektu „Zapobieganie manipulowaniu meczów piłkarskich – program badawczy i edukacyjny”.

V. Działania wynikające ze współpracy międzynarodowej.

W chwili obecnej jedyną umową międzynarodową wielostronną, która traktuje bezpośrednio o zwalczaniu manipulowania zawodami sportowymi jest Konwencja Rady Europy w sprawie manipulowania zawodami sportowymi, która została przyjęta, przyjęta 18 września 2014 r. W ramach wdrażania postanowień Konwencji, Ministerstwo Sportu i Turystyki zainicjowało działania mające na celu utworzenie Platformy Krajowej, która zgodnie z art. 13 Konwencji, zakłada koordynowanie działań w obszarze zwalczania manipulowania zawodami sportowymi.

Prace związane z tematyką manipulowania zawodami sportowymi są prowadzone przez, powołaną przy Radzie Europy, międzynarodową grupę ekspercką pod nazwą „Grupa Kopenhaska”, skupiającą kraje, w których funkcjonuje platforma krajowa. W 2017 roku Ministerstwo Sportu i Turystyki dwukrotnie uczestniczyło w posiedzeniach Grupy Kopenhaskiej, co skutkowało utworzeniem nieformalnej grupy roboczej mającej na celu monitorowanie nietypowych, podejrzanych zakładów bukmacherskich dotyczących zawodów sportowych podczas dużych imprez sportowych.

Ponadto Ministerstwo Sportu i Turystyki uczestniczyło w przedsięwzięciach prowadzonych w ramach projektu wspólnego Komisji Europejskiej i Rady Europy „KCOOS – Keep Crime Out Of Sport: *Together against criminal manipulations of sports competitions*”. Powyższy projekt ma na celu podnoszenie świadomości uczestników odnośnie zjawiska manipulowania zawodami sportowymi, zwłaszcza na potrzeby zakładów wzajemnych oraz promowanie postanowień Konwencji Rady Europy w sprawie manipulowania zawodami sportowymi.

VI. Działania informacyjne

1) Animacja „Przeciwdziałanie manipulowaniu zawodami sportowymi”

Przedmiotowa animacja realizuje zadania ujęte w ramy strategiczne „Nie bądź pionkiem w grze!” i jest wykorzystywana podczas szkoleń profilaktycznych skierowanych do różnych grup docelowych ruchu sportowego, a w szczególności młodych piłkarzy w klubach najwyższych klas rozgrywkowych, młodych sportowców uczęszczających do szkół mistrzostwa sportowego oraz przedstawicieli polskich związków sportowych.

Animacja jest kontynuacją profilaktycznego spotu antykorupcyjnego, mającego na celu zapobieganie przypadkom korupcji w sporcie, który został przygotowany przez MSiT w 2012 roku na potrzeby kampanii społecznej „Korupcja ile za nią płacisz” prowadzonej przez Centralne Biuro Antykorupcyjne.

Należy jednak nadmienić, że w trakcie przygotowania animacji uwzględniono nowoczesne trendy technologiczne oraz nietradycyjny sposób postrzegania współczesnej młodzieży, aby problematyka manipulowania zawodami sportowymi była przedstawiona w sposób atrakcyjny i zrozumiały dla młodych zawodniczek i zawodników.

2) Przygotowanie materiałów szkoleniowych zawierających m.in. katalog zasad właściwego reagowania w przypadku zagrożenia korupcyjnego.

W ramach działań mających na celu utrwalanie zasad właściwego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego, Ministerstwo Sportu i Turystyki opracowało i opublikowało 5000 sztuk broszurek profilaktycznych zawierających zbiór zasad i dobrych praktyk,

które mogą ułatwić młodym piłkarzom unikanie zagrożeń korupcyjnych w dalszej karierze sportowej oraz umożliwią kształtowanie postawy asertywnego reagowania w podobnej sytuacji.

Wspomniane ulotki profilaktyczne dystrybuowano wśród młodych sportowców uczestniczących w szkoleniach w ramach antykorupcyjnych projektów szkoleniowych.

VII. Wskaźniki realizacji

Poniżej zestawiono wskaźniki realizacji projektów szkoleniowych w 2017 r., zgodnie z założeniami przyjętymi w Programie Ministra Sportu i Turystyki pt. „Nie bądź pionkiem w grze!”.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość planowana	Wartość osiągnięta	Główne realizowane działania	Uwagi i komentarze
Projekt szkoleniowy w szkołach mistrzostwa sportowego					
1.	Liczba szkół mistrzostwa sportowego objętych w danym roku projektem (w tym również szkół prowadzących szkolenie w więcej niż jednym sporcie).	5	7	W ramach tegorocznej edycji projektu przeprowadzono 8 sesji szkoleniowych w siedmiu szkołach mistrzostwa sportowego (w Ostrowcu Świętokrzyskim, Rzeszowie, Bydgoszczy, Malborku, Bytomiu, Chorzowie, Raciborzu.).	W tegorocznej edycji, w szkołach mistrzostwa sportowego, wyrażano chęć kontynuowania projektu szkoleniowego.
2.	Liczba koordynatorów projektu w szkołach mistrzostwa sportowego.	5	Wdrożono ideę kontynuacji projektu w zaangażowanych SMS		
3.	Liczba uczniów szkół mistrzostwa sportowego uczestniczących w danym roku w sesjach szkoleniowych w ramach projektu.	150	335		
Projekt szkoleniowy w klubach piłkarskich					
1.	Liczba klubów piłkarskich uczestniczących w danym roku w projekcie (organizujących sesje szkoleniowe z udziałem zawodników w wieku 15-18 lat)	52	47	<ul style="list-style-type: none"> Wyznaczono łącznie 83 koordynatorów realizacji projektu w klubach Ekstraklasy, I i II ligi oraz Komendach Wojewódzkich Policji, a także wojewódzkich związkach piłki nożnej, liczba ulega fluktuacji. Zorganizowano szkolenia centralne, w których uczestniczyły 72 osoby spośród wyznaczonych koordynatorów projektu. Opracowano materiały programowe oraz szkoleniowe dla cyklu szkoleń antykorupcyjnych (5000 szt.). 	Część zaangażowanych klubów nie przekazała sprawozdań z realizacji szkolenia profilaktycznego.
2.	Liczba koordynatorów projektu w klubach piłkarskich, wojewódzkich związkach piłki nożnej, Komendach Wojewódzkich Policji.	85	83		
3.	Liczba sesji szkoleniowych organizowanych w danym roku w klubach piłkarskich uczestniczących w projekcie	52	53		

4.	Liczba zawodników klubów piłkarskich w wieku 15-18 lat uczestniczących w danym roku w sesjach szkoleniowych organizowanych w ramach projektu	2080	1801/87%	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynatorzy przeprowadzili szkolenia antykorupcyjne dla młodych sportowców w 14 klubach Ekstraklasy, 9 klubach pierwszoligowych oraz 9 drugoligowych, w których uczestniczyło ok. 1801 młodych piłkarzy, • przeprowadzono ewaluację projektu. 	Podana liczba uczestników wynika z przekazanych sprawozdań.
5.	Odsetek uczestników sesji szkoleniowych organizowanych w ramach projektu potwierdzających styczność z korupcją w sporcie	10%	10,9%		
Projekt szkoleniowy w polskich związkach sportowych					
1.	Liczba polskich związków sportowych, których kadra zarządcza uczestniczyła w danym roku w projekcie szkoleniowym	36	Projekt w pełni wdrożono w latach 2015-2016	Szkolenie antykorupcyjne skierowane do wszystkich polskich związków sportowych przeprowadzono w latach 2015 – 2016.	W 2015 roku zorganizowano szkolenie dla polskich związków sportowych działających w sportach olimpijskich, natomiast szkolenia skierowane do związków działających w sportach nieolimpijskich przeprowadzono w 2016 roku.
2.	Liczba uczestników (przedstawicieli kadr zarządczych polskich związków sportowych) sesji szkoleniowych organizowanych w danym roku w ramach projektu	72	Projekt w pełni wdrożono w latach 2015-2016		